ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
«Українське народознавство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

_____ Ірина БОНДАРЕНКО

«____»_____2026

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО»

блоку освітніх компонентів вільного вибору студента в межах Університету
підготовки магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти

Викладач: Микола СТАСИК к. філол. н., доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри українознавства

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри українознавства

_____ Ольга СТАДНІЧЕНКО

2026 рік

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
«Українське народознавство»

Зв`язок з викладачем (викладачами):

E-mail: dobrogost1975@ukr.net
Телефон: (061) 289-12-82 (кафедра)
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)
Кафедра: українознавства, 2 навчальний корпус, ауд. 413

1. Опис навчальної дисципліни

«Українське народознавство» є однією з базових навчальних дисциплін для формування професійної компетенції студентів, оскільки мова виступає одним з основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Цей курс покликаний не тільки поглибити, а й по-новому осмислити знання, отримані студентами при вивченні усної народної творчості, української мови та літератури, історії України, української та зарубіжної культури, філософії, соціології, української та зарубіжної літератури у школі та виші.

Метою викладання навчальної дисципліни «Українське народознавство» є розширення й поглиблення знань студентів з духовної та матеріальної культури українського народу, залучення молоді до освоєння кращих народних традицій, історичного досвіду в різних галузях народної культури, а відтак формування в них емпатійні почуття, етнічну свідомість, національний характер, прагнення відродження і примноження національної культури, державотворення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Українське народознавство» є:

1. Вивчення традицій матеріальної та духовної культури рідного народу, вивчення актуальних проблем сучасної етнографії та українознавства.
2. Формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтацій у зв'язку з народними традиціями і моральними основами шляхом прилучення до культурних надбань рідного народу.
3. Ознайомлення студентів з системою народних уявлень про світ і людину як основу формування національного характеру.
4. Засвоєння студентами основних методів народознавчих (етнографічних, етнологічних) досліджень.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	***2***	***3***
Статус дисципліни	**Обов'язкова**	
Семестр	3-й	3-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	24 год.	8 год.
Самостійна робота	66 год.	82 год.
Консультації	групові та особисті – за узгодженим графіком (2 навч. корпус, ауд. 413); та/або дистанційно за домовленістю на платформі https://meet.google.com/kux-dvok-oud	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2907	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей

і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	*2*	*3*
Набути таких **компетентностей**: 1. Цінування різноманіття та мультикультурності; 2.Дотримання етичних норм у комунікації з колегами, учнями й вихованцями та їхніми батьками; 3. Уміння створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту; 4. Комунікація зі спільнотами – на місцевому, регіональному, національному, європейському і глобальному рівнях, – для розвитку відповідних професійних знань і вмінь, осмислення практик та контекстів. 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; 7. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня; 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Набути таких **програмних результатів**: 1. Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою при обговоренні професійних питань. 2. Комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. 3. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач. 4. Критично використовувати	**Методи:** Пояснювально-ілюстративний (розповідь, презентації); частково-пошуковий (бесіда); репродуктивний (робота з підручником, посібником); дослідницький (самостійна робота з науковою літературою, робота з фактичним матеріалом); інтерактивні (дискусія, мозковий штурм).	**Поточні контрольні заходи:** Проміжні контрольні заходи: виконання тестових завдань у СЕЗН Moodle і письмово за окремими темами й розділами, індивідуальні практичні завдання (презентації), усне опитування. **Підсумковий контрольний захід:** Залік

світоглядні теорії в розв'язанні соціальних і професійних завдань. 5. З дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками. 6. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу й співробітництва.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль **1. Основні етапи етнічної історії та етнографічного дослідження України.**

Подано тлумачення термінів «народознавство», «етнографія», «етнологія», «українознавство», їх обсяг та зміст. Розмежування поняття етнографії у Західноєвропейських країнах (вивчення культури власного народу та інших народів). Розвиток народознавства (українознавства, етнографії) в кінці ХУІІІ – першій половині ХІХ ст. Українське народознавство на сучасному етапі. Тлумачення етнографічних понять «етнос» і «етнічність», «нація», «народ». Розглядаються проблеми походження українців (спадковість та перервність у розвитку культури, теорія автохтонності тощо). Найменування України та українців. Неполіткоректна етноніміка. Етнофолізми.

Змістовий модуль **2. Формування української етнічної території.**

Етнографічне районування України. Природа регіональних утворень. Історія історико-етнографічного поділу України. Етнонаціональна й регіональна символіка. Етнічний та етнографічний склад населення України й етнічні межі українства. Географія розселення українців у світі, термінологічна визначеність.

Змістовий модуль **3. Матеріальна культура українців.**

Розглядаються основні галузі господарства і заняття населення України, домашні промисли і ремесла, народне мистецтво. Проаналізовано роль громади, звичаєве право і правові уявлення, традиції колективної трудової взаємодопомоги, побратимство, кумівство, козацтво, чумацтво, корпоративний побут та звичаї городян середньовіччя тощо.

Аналізується приватне життя українців, роль та значення дошлюбного спілкування в українців, традиційні погляди українців на рід і родину. Розглядаються звичаєві норми регулювання шлюбно-сімейних відносин в Україні, типи й форми шлюбу, сватання, весільна обрядовість в Україні. Сутність і роль весільного договору (зговір, змовини, згода) та весільного посагу (приданого із «землі» й «скрині» та худоби). Родинне життя українців (історичні типи сім'ї, формування української родини, сімейні обряди: весільні, родильні, поховальні й поминальні тощо). Практика формування української сім'ї на основі «приймацтва».

Традиції матеріальної культури. Традиційне житло українців: поселення, планування, конструкції. Український народний одяг. Регіональне різноманіття. Національна кухня українців: повсякденні та святкові страви. Перенесення та перевезення вантажів у матеріальній культурі українців.

***Змістовий модуль* 4. Духовна культура українців.**

Розглядається уявлення українців про світ: астрономічні знання та народний календар, особливості народної математики і педагогіки, етнопедагогіка та дитячий фольклор, складники національної системи виховання, народна медицина і лікувальна магія українців.

Аналізується вірування, міфологія, демонологія українців, особливості української міфології, поняття про духів, демонів, демонологію. Релігійна культура українців. Двовір'я та повернення до традицій. Свята й обряди народного календаря. Фольклорна творчість українців. Традиції культури поведінки. Двоїстість української ментальності. Традиції гостинності. Форми традиційного вітання. Ритуали шанування. Національний характер і ментальність українців.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекційні заняття 1	Тема 1. Народознавство як наука.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 2	Тема 2. Походження та етнічна історія українців.	2	-	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	6	
Лекційні заняття 3	Тема 3. Етнорегіональна своєрідність України та українців.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 4	Тема 4. Людність України: склад і розселення. Українська діаспора.	2	-	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 5	Тема 5. Основні галузі господарства і заняття населення.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 6	Тема 6. Громадський побут населення України.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 7	Тема 7. Приватне життя (дошлюбне спілкування, форми шлюбу, шлюбні угоди, родинне життя, сімейні обряди).	2	1	щотижня

Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 8	Тема 8. Традиції матеріальної культури. (житло, одяг)	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	6	
Лекційні заняття 9	Тема 9. Традиції матеріальної культури (харчування, кухонне начиння, переміщення вантажів)	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 10	Тема 10. Народні знання, світоглядні уявлення, вірування, мораль.	2	1	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 11	Тема 11. Свята й обряди народного календаря.	2	7	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	
Лекційні заняття 12	Тема 12. Народний етикет. Національний характер і ментальність українців	2	-	щотижня
Самостійна робота	Самостійне опрацювання питань плану, які не розглядались або частково розглядалися на лекції	7	7	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Лекційне заняття №1	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 1: *Народознавство як наука. Походження та етнічна історія українців.* 1.Народознавство (етнографія, етнологія) як наука. Предмет та завдання дисципліни. Розмежування поняття етнографії у Західноєвропейських країнах. 2. Поняття «етнос» і «етнічність». 3. Поняття «нація». 4. Поняття	1. Усне (або письмове) опитування може відбуватися на лекційних заняттях. За 1 заняття – max 6 балів. 5 балів: відповідь повна, аргументована, самостійна, студент виявляє творчі здібності, вміє використовувати набуті знання на практиці. 4 бали: студент володіє	**5**

		«народ».	вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, в цілому самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна. 2-3 бали: студент частково володіє навчальним матеріалом, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, допускає значні фактичні помилки. 0-1 балів: студент не відповідає або володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів. 2. **Або:** оцінювання студентів з кожної теми може здійснюватися в системі Moodle за результатами виконання тестових завдань (термін – до наступного заняття). Студент повинен пройти тестування з відповідної теми. Правильні відповіді автоматично оцінюються системою Moodle, а підсумковий бал залежить від кількості правильно виконаних завдань.	
Лекційне заняття №2	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 2: *Народознавство як наука. Походження та етнічна історія українців.* 1. Поняття про етноніми. 2. Проблеми походження українців. Найменування України та українців. 3. Неполіткоректна етноніміка (етнофолізми).		**5**
Лекційне заняття №3	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 3: *Етнорегіональна своєрідність України та українців.* Етнографічне районування України. Природа регіональних утворень. Історія історико-етнографічного поділу України. Визначення характерних рис Полісся, Волині, Карпат і Галичини (Прикарпаття), Буковини і Покуття, Поділля, Середньої Наддніпрянщини, Слобожанщини, Півдня. Етнонаціональна й регіональна символіка.		**5**
Лекційне заняття №4	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 4: *Людність України: склад і розселення.* Етнічний склад населення України та етнічні межі українства. Соціальні параметри українського етносу. Етнічна історія національних груп України: формування національного складу України. Географія розселення українців у світі, термінологічна визначеність. Громадське життя українців Великобританії, Канади, США тощо.		**5**
Лекційне заняття №5	Опитування (усне/пись	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань,		5

	мове), тестування	підготовка до проходження тестів. ТЕМА 5: *Основні галузі господарства і заняття населення.* 1.Землеробство (хліборобство, городництво, садівництво). 2.Тваринництво. 3.Рибальство. 4.Бджільництво. 5.Мисливство. 6.Ремесла і промисли: прядіння і ткацтво, обробка дерева, чинбарство і кушнірство, скловиробництво (гутництво), металургія і обробіток заліза, ковальство, золотарство та допоміжні промисли, гончарство; виробничі звичаї ремісників. 7.Народне мистецтво: стінопис, писанки, народна скульптура, вишивка тощо.		
Лекційне заняття №6	Опитування (усне/пись мове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 6: *Громадський побут населення України.* 1.Громада: - звичаєве право і правові уявлення; - побратимство і кумівство; - традиції колективної трудової взаємодопомоги; - центри громадського життя; - святкове дозвілля громади; - громадські заборони. 2.Корпоративний побут та звичаї городян середньовіччя (цехи, церковні братства). 3.Козацтво і чумацтво.		**5**
Лекційне заняття №7	Опитування (усне/пись мове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 7: *Приватне життя (дошлюбне спілкування, форми шлюбу, шлюбні угоди).* 1.Традиції дошлюбного спілкування. 2.Типи й форми шлюбу. 3.Шлюбні угоди та звичаї. 3. Сімейні обряди: весільні, родильні, поховальні й поминальні тощо.		**5**
Лекційне заняття №8	Опитування (усне/пись мове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів.		**5**

		ТЕМА 8: *Традиції матеріальної культури (житло, одяг).* 1.Поселення та житло: - поселення та планування житла; - конструкції житла; - інтер'єр хати; - формування інтер'єру середньовічного міського житла. 2.Народний одяг: - формування традиційного одягу українців; - регіональні (локальні) особливості народного одягу; - становлення і розвиток сучасного костюма.		
Лекційне заняття №9	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 9: *Традиції матеріальної культури (харчування, кухонне начиння, переміщення вантажів)* 1.Народне харчування, їжа, кухонне начиння: - харчові запаси; - повсякденні страви; - харчові заборони і режим харчування; - святкова й обрядова їжа. 2.Народні засоби перенесення й перевезення вантажів.		**5**
Лекційне заняття №10	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА 10: Народні знання, світоглядні уявлення, вірування, мораль. 1.Уявлення українців про світ: - народна астрономія; - народна метеорологія; - народна математика; - народна педагогіка; - народні знання про тваринний і рослинний світ; - народна медицина і лікувальна магія українців. 2.Світоглядні уявлення та вірування: - українські демонологічні істоти; - система оберегів від нечистої сили в українській народній традиції.		**5**
Лекційне заняття №11	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА: Свята й обряди народного календаря: 1. Зимовий цикл свят. 2. Весняні		**5**

		свята та їх особливості. 3. Літні свята. 4. Осінні обряди українців. 5. Фольклор українців: гадання, замовляння, заклинання, ворожіння як специфічні види народних знань.		
Лекційне заняття №12	Опитування (усне/письмове), тестування	Участь в обговоренні та аналізі зазначених лекційних питань, підготовка до проходження тестів. ТЕМА: *Народний етикет. Національний характер і ментальність українців* 1.Традиції культури поведінки. Двоїстість української ментальності. 2.Традиції гостинності. 3.Форми традиційного вітання. 4.Ритуали шанування.		**5**
Усього за поточний контроль				**60**
Підсумковий контроль				
Залік	Тестування	*Орієнтовні залікові питання, за змістом яких складено тестові завдання.* Етнографія, етнологія, народознавство, українознавство як предмет. Витоки слов'яноукраїнської прабатьківщини. Проблема походження українців. Найменування України та українців Типологія історико-етнографічного районування України. Історико-етнографічні регіони України. Етнографічні групи населення України. Етнорегіональна й національна символіка. Динаміка чисельності українців. Етнічні межі українства. Етнічний склад населення України. Географія розселення українців у світі. Землеробство (хліборобство, городництво, садівництво). Тваринництво. Рибальство. Бджільництво. Мисливство. Ремесла і промисли: прядіння і ткацтво, обробка дерева,	Тест містить 20 питань (1 питання = 1 бал) Тестування відбувається в системі Moodle за посиланнями https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2907 (охоплює відповіді на теоретичні й практичні завдання).	**20**

		чинбарство і кушнірство. Ремесла і промисли: скловиробництво (гутництво), металургія і обробіток заліза, ковальство, золотарство та допоміжні промисли, гончарство; виробничі звичаї ремісників. Народне мистецтво: стінопис, народна скульптура тощо. Народне мистецтво: писанки. Народне мистецтво: вишивка. Звичаєве право і правові уявлення. Побратимство і кумівство. Традиції колективної трудової взаємодопомоги. Центри громадського життя. Святкове дозвілля громади. Громадські заборони. Корпоративний побут та звичаї городян середньовіччя (цехи). Корпоративний побут та звичаї городян середньовіччя (церковні братства). Козацтво і чумацтво. Традиції дошлюбного спілкування. Типи й форми шлюбу. Шлюбні угоди та звичаї. Родинне життя (історичні типи сім'ї, формування української родини). Весільні обряди. Родильні обряди. Поховальна обрядовість. Поминальний цикл. Поселення та житло (поселення та планування житла). Поселення та житло (конструкції житла). Поселення та житло (інтер'єр хати). Формування традиційного одягу українців. Регіональні (локальні) особливості народного одягу. Народне харчування, їжа, кухонне начиння: харчові запаси. Народне харчування, їжа, кухонне начиння: повсякденні страви. Народне харчування, їжа, кухонне начиння: харчові заборони і режим харчування. Народне харчування, їжа, кухонне начиння: святкова й обрядова їжа. Народні засоби перенесення й перевезення вантажів. Уявлення українців про світ: народна астрономія.		

		Уявлення українців про світ: народна метеорологія. Уявлення українців про світ: народна математика. Уявлення українців про світ: народна педагогіка. Уявлення українців про світ: народні знання про тваринний і рослинний світ. Уявлення українців про світ: народна медицина і лікувальна магія українців. Світоглядні уявлення та вірування: українські демонологічні істоти. Світоглядні уявлення та вірування: церква в етнічній історії України. Календарні звичаї та обряди, їх трансформація: свята зимового циклу; український народний вертеп; свята весняного циклу; свята літнього циклу; свята осіннього циклу. Фольклор українців. Традиції культури поведінки. Двоїстість української ментальності. Традиції гостинності. Форми традиційного вітання. Ритуали шанування. Поняття національного характеру та ментальності. Мова й національна психологія. «Хвороби» національної психіки.		
	Захист презентації	*Теми презентацій*: 1. Астрономічні прикмети просторового орієнтування українців. 2. Весільні обряди, звичаї й традиції в Україні. 3. Вірування українського народу в надприродні сили. Основні образи демонологічного світу в українців. 4. Головні убори населення України. 5. Декоративно-художнє оформлення житлових будов і господарських споруд в Україні. 6. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. 7. Домашні ремесла і промисли: прядіння і ткацтво. 8. Домашні ремесла й промисли: гончарство тощо. 9. Дохристиянські вірування українців. 10.Жіночі прикраси.	*Критерії оцінювання презентації (наукової розвідки):* 1) завдання виконано в повному обсязі, студент ґрунтовно, послідовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, чітко обґрунтовує свої думки; робота без стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, використана професійна лексика, словниковий запас різноманітний і релевантний, презентація відповідає змісту проєкту, логічно	**20**

		11.Зачіски українців. 12.Інтер'єр середньовічного міського житла. 13.Історія розвитку сільських поселень в Україні. 14.Літні народні свята українців. 15.Людські химери в українській демонології. 16.Народна медицина і лікувальна магія українців. 17.Народна педагогіка. 18.Народне мистецтво: стінопис, народна скульптура. 19.Народні лікарі та засоби народної медицини. 20.Народні свята весняного циклу. 21.Народні страви українців з продуктів тваринного та рослинного походження. 22.Одяг бойків: етнографічні особливості. 23.Одяг гуцулів: етнографічні особливості. 24.Одяг запорізьких козаків. 25.Одяг лемків: етнографічні особливості. 26.Одяг литвинів: етнографічні особливості. 27.Одяг поліщуків: етнографічні особливості. 28.Осінні народні свята населення України. 29. Пантеон давньоруських богів та їх християнська трансформація. 30.Піст у житті українського народу. 31.Регіональні комплекси народного одягу населення України. 32.Ремесла і промисли: чинбарство і кушнірство. 33.Ремесла і промисли: металургія і обробіток заліза, ковальство, золотарство. 34.Ремесла і промисли: прядіння і ткацтво, обробка дерева. 35.Рослини в народній медицині. 36.Святкові обряди і ритуали українців, їх образно-символічне значення. 37.Символіка святкового одягу українців. 38.Символічне значення дерев та кущів. 39.Символічне значення птахів і тварин. 40.Сільське поселення в Українських Карпатах. 41.Традиційні види взуття українців. 42.Українська народна	ілюструє його – 20-18 балів; 2) студент, висвітлюючи питання, підготував презентацію (або наукову розвідку), що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє під час захисту; допускає поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні – 17-15. 3) завдання виконано частково, з лексичними, орфографічними і граматичними помилками, презентація не відображає зміст проєкту в повному обсязі, частково ілюструє його – 14-8 балів. 4) завдання виконано з великою кількістю помилок, ступінь використання джерел, наукової літератури та рівень розкриття питання низький; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; часто трапляються випадки неправильного слововживання; словниковий запас одноманітний; презентація не відповідає змісту проєкту – 1-7 балів. 5) презентація (або наукова розвідка) не відповідає змісту проєкту, списана або взагалі відсутня – 0 балів.	

		вишивка. 43.Українська народна писанка. 44.Українська родина. Критерії вибору шлюбної пари. 45.Український народний вертеп. 46.Українські народні свята зимового циклу. 47.Уявлення про смерть та потойбічний світ. 48.Хліб у життя українців та пов'язані з ним народні обряди і забобони. 49.Чужинці про Україну. 50.Народна косметика.		
Усього за підсумковий контроль	**Примітка*** Підсумковий контроль також може повністю складатися з тестових завдань (40 питань = 40 балів) і проводитися в системі Moodle, про що заздалегідь попереджають студентів.			**40**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Анцибор Д. Під подушку чи під ялинку? Антропологічне дослідження свят. Київ: Лабораторія, 2023. 240 с.
2. Артюх Лідія. Культура народного харчування українців: історико-етнографічні ракурси. Монографія / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2021. 358 с.
3. Байцар А. Л. Україна та українці на європейських етнографічних картах : монографія. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.
4. Бороденко О. Шлюб і родина православного населення Лівобережної України другої половини XVIII – першої половини XIX століть: соціально-демографічний аспект : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 622 с.
5. Булашев Г. Міфи України. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 384 с.
6. Васіна З. Еволюція українського вбрання : сторінки з історії. Харків: Vivat, 2021. 557 с.
7. Галайчук В. Відьма в народних уявленнях українців. Київ : Віхола, 2025. 312с.
8. Галайчук В. Традиційні демонологічні уявлення українців про домашніх духів: монографія. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2021. 452 с.
9. Гончарук В. Українознавство : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2021. 122 с.

10. Горобець В. «Коровай свиного сала в пуд». Розваги, частування, хвороби та шати в козацькій Україні. Харків : Фоліо, 2025. 317 с.
11. Горошко-Погорецька Л. Вода в ритуалі: карпатська традиція. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2021. 472 с.
12. Горошко-Погорецька Л. Українські весільні традиції Київ : Віхола, 2025. 232 с.
13. Етнографія України : курс лекцій : навч. посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; укладач О. В. Дудник. Умань : Візаві, 2019. 148 с.
14. Іваневич Л. А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX - початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості: монографія. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2021. 797 с.
15. Ігнатенко Ірина. Тіло, секс, шлюб. Історія інтимних стосунків в українських традиціях. Київ : Віхола, 2023. 256 с.
16. Кагаров Є. Форми та елементи народної обрядовості. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 40 с.
17. Коломийчук О. Календарна обрядовість українців Бойківщини: осінньо-зимовий цикл (кінець XIX - 30-ті рр. XX ст.). Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. 376 с.
18. Курочкін О. В. Різдвяний вертеп: шляхи історичної трансформації: монографія. Київ : Ліра-К, 2022. 188 с.
19. Морозенко М. Наші звичаї і традиції. Київ : ІРІО, 2023. 208 с.
20. Народознавство: матеріальна та духовна культура українців : словник-довідник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра всіх спеціальностей / уклад. М. В. Стасик. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 228 с.
21. Павлюк С. Енциклопедичний словник понять і термінів з етнології. 2-ге вид. Львів : Інститут народознавства НАНУ, 2020. 448 с.
22. Пономарьов А. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 248 с.
23. Сабадаш Ю.С., Нікольченко Ю.М., Дабло Л.Г. Історія української культури: курс лекцій. Київ : Ліра-К, 2020. 220 с.
24. Серебрякова О. Шлюбні ворожіння в календарній обрядовості українців. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2022. 247 с.
25. Стеф'юк І. Жива традиція. Брустури : Видавництво «Брустури», 2025. 264 с.
26. Тиховська О. Українська усна народна творчість та народознавство. Матеріали лекцій для студентів. Ужгород : УжНУ, 2023. 85 с.
27. Ткач М. Українська звичаєва культура. Київ : Ліра-К, 2024. 592 с.
28. Товстуха Є. С. Лікувальна магія українців. Київ : Вид. «ЛІТЕРА», 2022. 338 с.
29. Harrison Anthony Kwame. Ethnography. *The Oxford Handbook of Qualitative Research, 2nd ed.*, Oxford Handbooks. 2020. P. 329–358.

Інформаційні ресурси

1. Етнографія українців: навч. посібн. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Etnohrafiia-ukraintsiv_2015_za-red.-Makarchuka.pdf
2. Інститут народознавства НАН України URL: https://ethnology.lviv.ua/
3. Лозко Г. Українське народознавство. URL: https://surl.li/gzxapl
4. Народна творчість та етнологія https://nte.etnolog.org.ua
5. Народознавчі зошити (архів матеріалів) https://nz.lviv.ua
6. Національний музей народної архітектури та побуту України. URL: https://pyrohiv.com/
7. Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України. URL: https://surl.li/pykesd
8. Пономарьов А. Українська етнографія. Курс лекцій. URL: https://surli.cc/rgibqj

9. Словник символів. URL: http://ukrlife.org/main/evshan/symbol_e.htm
10. Стародавні колядки та щедрівки (дохристиянські). URL: https://surl.li/adqmle
11. Українознавство. Культура та побут українців. URL: https://surl.lt/dzxsnv
12. Українська минувшина: Ілюстративний етнографічний довідник. URL: https://surl.li/xuinvj
13. Українські традиції. URL: http://traditions.in.ua/
14. Укрліт.org : публічний електронний словник української мови. URL: http://ukrlit.org/
15. Luis A. Vivanco. A Dictionary of Cultural Anthropology. URL : https://surl.li/ ridbox

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до складання іспиту не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У разі виявлення порушення норм академічної доброчесності, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи, відповідно до Кодексу академічної доброчесності ЗНУ https://tinyurl.com/ya6yk4ad та Положення про організацію навчального процесу в Запорізькому національному університеті http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_organ__zts__yu_osv__tn__ogo_protsesu_v_znu.pdf

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час практичних занять дозволяється виключно з навчальною метою (для уточнення деяких даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Обов'язково умовою є: активування режиму «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, модульних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: https://tinyurl.com/y8gbt4xs.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle необхідно переконатись, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо з технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше запитання потребує термінового розгляду, надішліть електронний лист з позначкою «Важливо» на адресу

dobrogost1975@ukr.net У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://lnk.ua/gk4x2wkVy .

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://lnk.ua/9MVwgEpVz .

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://lnk.ua/EYNg6GpVZ .
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/QRVdWGwe3; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://lnk.ua/3R4avGqeJ.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://lnk.ua/5pVJr17VP.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: https://library.znu.edu.ua/. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua/.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: https://sites.znu.edu.ua/child-advance/.